

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології та педагогіки РДГУ
Кафедра загальної психології та психодіагностики
Кафедра вікової та педагогічної психології
Кафедра практичної психології та психотерапії**

Актуальні питання психологічної науки

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 12

Рівне - 2018

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. – Випуск 12. – Рівне: РДГУ, 2018. – 166 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Воробійов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ

Литвиненко С.А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Безлюдна В.І. - кандидат педагогічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Корчакова Н.В. – кандидат психологічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Рудь Г.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Созонюк О.С. - кандидат психологічних наук, доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол № 5 від 31 травня 2018 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

Зміст

Зміст	3
Вступ	6
Альтмарк А. Психологічний аналіз особистісного та професійного зростання майбутніх психологів.....	7
Бакун К. Розвиток соціального інтелекту як чинник успішної адаптації особистості.....	9
Бенещук А. Особливості формування інтелектуальної готовності старших дошкільників до навчання у школі	11
Берестень Т. Експериментальне дослідження впливу середовища на формування поведінки девіантного підлітка	13
Бігун Л. Дослідження мотивації навчальної діяльності молодших школярів.....	15
Бунечко Ю. Вплив рівня домагань на прагнення особистості до самоактуалізації	16
Бутенко С. Значення духовності в розвитку особистості.....	18
Войчук А. Психологія мотивації до навчання учнів	21
Волович М. Образ ефективного лідера у соціальній психології	22
Воробей І. Психологічні особливості формування стресостійкості як фактора успішної учбової діяльності студентів-психологів	24
Гандзюк К. Соціально-психологічні чинники становлення статевої ролі ідентифікації підлітків	26
Главінська Е. Соціально-психологічна адаптація студентів-першокурсників як механізм соціалізації	30
Горбова А. Зміст поняття «життєва перспектива».....	32
Гордійчук О. Причини виникнення професійного вигорання у медичних працівників	34
Іваник С. Особливості прояву агресивності у студентської молоді	38
Ісічук О. Ціннісні орієнтації як складова спрямованості особистості: історіографія проблеми	40
Карпик О. Психологічні детермінанти виникнення конфліктів старшокласників з педагогами.....	43
Коноплицька Ю. Особливості розвитку емоційного інтелекту у підлітковому віці.....	45
Корчакова В. Соціально- відповідальний маркетинг як інструмент психологічного впливу на споживача	47
Кузьмич Г. Психологічні особливості проявів булінгу	50
Лавренчук К. Основні причини виникнення тривожності у молодшому шкільному віці.....	52

Лавренко В. Розвиток пізнавальних процесів у період дошкільного дитинства	54
Левчук А. Смесложиттєві орієнтації як чинник професійного становлення майбутніх психологів	55
Левчук Л. Психологічні особливості визначення готовності дитини до навчання у школі.....	57
Лехкобит В. Динаміка формування рефлексії у майбутніх психологів під час професійної підготовки.....	60
Лехкобит М. Інтернет-залежність підлітків як актуальна проблема сьогодення	62
Лисюк І. Психологічний зміст поняття «самоусвідомлення особистості».....	64
Ліщук І. Психологічні особливості особистісної рефлексії студентів-психологів.....	66
Лоза С. Саногенне мислення та психічне здоров'я особистості.....	68
Лозицька К. Психологічні особливості самоактуалізації студентської молоді	70
Максимчук В. Психологічні особливості вияву лідерських якостей у студентів-психологів	73
Мартинюк А. Емоційний стан старшокласників перед ЗНО.....	75
Марчук М. Психологічні особливості девіантних проявів у ціннісному вимірі особистості	77
Матухно Є. Методи проєктивної психології: можливості та перспективи	80
Мельник І. Вплив емоційних станів тривоги та страху на особистість	83
Мирончук Д. Вплив стилю сімейного виховання на міжособистісні стосунки підлітків	85
Мислінчук Ю. Дослідження соціально-психологічних особливостей здатності особистості до емпатії.....	88
Михайлова І. Вплив мікросоціуму на формування самооцінки.....	91
Намлієва Г. Особливості особистісних змін військовослужбовців внаслідок участі в АТО	94
Недільська А. Формування психологічної готовності майбутніх педагогів до професійної діяльності	97
Нетреба С. Теоретичний аналіз соціально-психологічної адаптації особистості	100
Нечидюк М. Особливості застосування арт-засобів в системі розвитку емоційного інтелекту	102
Одейчук І. Фізіологічні та психологічні симптоми стресу як загального адаптаційног осиндрому.....	104
Олійник К. Психологічні особливості впливу емоційного вигорання на професійну діяльність в дорослому віці	106

Онисковець Б. Мотиваційні чинники перфекціонізму сучасної студентської молоді	108
Остапенко М. Дослідження типів темпераменту у сучасних студентів	110
Першко О. Екологічні цінності як чинник особистісного ставлення підлітків.....	113
Погулясва М. Психолого-педагогічні чинники розвитку творчого потенціалу особистості студента у процесі навчання у ВНЗ	115
Похильчук А. Психологічні особливості самооцінки чоловіків та жінок	117
Прокопович І. Психофізіологічні складові творчого потенціалу особистості.....	119
Работій М. Модель розвитку позитивної «Я-концепції» майбутніх практичних психологів	121
Рєбій І. Експериментальне дослідження взаємозв'язку особистісної рефлексії та креативності	124
Речун Н. Психологічні чинники конфліктної поведінки у юнаків	126
Рудь О. Взаємозв'язок рівня емоційного інтелекту із допінг-стратегіями особистості.....	129
Савгира В. Особливості ставлення дітей старшого дошкільного віку до батьківських вимог і заборон	131
Сардарян М. Психологічні особливості творчої особистості.....	134
Свінтозельська К. Особливості впливу Я-концепції на професійне самовизначення старшокласників	137
Солодка В. Експериментальне дослідження проблеми саморегуляції як важливої функції психіки людини	139
Строїнська Д. Психологічні особливості кропінь-стратегій особистості	141
Сукнацька А. Самотність і особливості її переживання в юнацькому віці ...	144
Товстун Р. Заздрість як соціально-психологічний феномен	147
Хомік Т. Психологічний аналіз проблеми стресостійкості студентів у сучасній психологічній науці.....	149
Чебан Д. Мотиви, які сприяють успішному навчанню студентів.....	151
Чмелюк Т. Формування та розвиток моральних якостей дошкільників засобами казкотерапії	152
Шахрайчук І. Психологічні основи формування структури цінностей сучасної молоді	154
Широких А. Роль самоідентифікації у життєвому проектуванні особистості.....	157
Якимчук М. Комунікативна креативність як компонент самопізнання індивіда	158
Марценюк А. Психологічні особливості ставлення до сексу в особистості у періоді ранньої дорослості	161

Романюк В. Функціональні резерви організму та здоров'я людини..... 165

3. Голев С.В. Психодіагностика темпераменту: навчальний посібник/С.В.Голев/ Херсон — 2010. - 57с.
4. Мерлін. В.С. Нарис теорії темпераменту/ В.С. Мерлін / Академія — 2001. - 44-50-57с.

УДК 159.9

ЕКОЛОГІЧНІ ЦІННОСТІ ЯК ЧИННИК ОСОБИСТІСНОГО СТАНОВЛЕННЯ ПІДЛІТКІВ

Першко Олена, здобувач вищої освіти, РДГУ

Керівник: Литвиненко С. А., доктор педагогічних наук, професор

Важливе місце в соціально-психологічній структурі особистості займають екологічні цінності, які в значній мірі пов'язані з соціально-економічними умовами нашого суспільства. Система екологічних цінностей визначає змістовну сторону спрямованості особистості і складає основу її ставлень до довкілля, інших людей, а також до себе. Виражаючи особистісну значущість тих або інших галузей життя, і розкриваючи мотиваційно-потребнісну сферу особистості, екологічні цінності визначають мотиви прагнень і поведінки індивіда, впливаючи на інші сфери його діяльності, що ми вважаємо є надзвичайно актуальним у період становлення зростаючої особистості. У зв'язку з цим проблема формування екологічних цінностей в підлітковому віці є важливою і актуальною. Формування особистості передбачає становлення певної системи життєвих цінностей людини. Ми погоджуємось з думкою С. Л. Рубінштейна, який стверджує, що наявність цінностей є вираження небайдужості людини у ставленні до світу, що виникає із значущості сторін, аспектів світу для людини, для її життя. Цінності особистості відображаються в свідомості у вигляді ціннісних орієнтацій і стають важливим фактором соціальної регуляції взаємовідносин людей і їх поведінки. Формування ціннісних орієнтацій означає становлення особистості, як активного суб'єкта соціальної дійсності. Актуальність, соціальна значимість проблеми, недостатнє її розроблення у сучасній психології і зумовили вибір даної теми. Специфіка екологічних цінностей зумовлюється, з одного боку, специфікою об'єктів оцінки — об'єктів природи, їхньою складністю, різноманіттям зв'язків, особливостями взаємодії з іншими об'єктами природи аж до біосфери. З іншого боку, екологічні цінності, перебуваючи в певній ієрархії, постійно коригуються конкретною ситуацією, конкретною екологічною потребою певного суб'єкта і станом природи.

У даній науковій роботі було проведено емпіричне дослідження з метою виявити особливості впливу екологічних цінностей на становлення

особистості підлітка. Для вирішення поставлених завдань було використано такі методики: методика діагностики інтенсивності суб'єктивного ставлення до природи «Натурофіл», автори: В.А. Ясвін, С.Д. Дерябо ; методика діагностики мотивації при взаємодії з природою «Альтернатива ». Автор методики - В.А. Ясвін ; методика «Мое ставлення до природи» за Глазачевим С.Н. В ході дослідження всі поставлені завдання були виконані та отримані такі результати дослідження. В результаті проведеного експериментального дослідження було встановлено: серед респондентів домінуючим типом відношення до природи є аперцептивно-афективний, що характеризується тим, що при контактах з природою такі підлітки не переслідують мету отримати від неї який-небудь корисний продукт, переважає непрагматична мотивація: відпочити на природі, подихати чистим повітрям, помилуватися красотою. Більшість досліджуваних надає перевагу естетичному освоєнню об'єктів природи, володіє чуйністю до природи, бережного ставлення до неї , що передбачає її етичне освоєння. Не значна частина підлітків виявляє готовність до практичної взаємодії з природою, а саме орієнтацію на зміну природи у відповідності зі своїм суб'єктивним ставленням. Домінуючим типом мотивації серед досліджуваних є естетичний тип, ним володіє більша частина (57%). Також було визначено, що респонденти не надають перевагу природі як об'єкту вивчення, не прагнуть збагачувати свої знання про особливості об'єктів природи, пізнавати природу.

У 50% досліджуваних ставлення до природи усвідомлюється глибоко і правильно. Однак можливо вони розуміють, що деякі вибрані ними відповіді говорять, що не все в цьому відношенні благополучно. Цим респондентам потрібно постаратися бути уважнішими до природи і поведінки оточуючих людей. Активно виступати на захист навколишнього середовища.

Також було визначено, що у становленні ціннісного ставлення до довкілля особливе значення набуває його емоційна основа. Самі відомості щодо природних об'єктів ще не дають відчуття єдності з нею, не визначають поведінку підлітка. За цих умов постає питання, яким чином забезпечити належну емоційну реакцію учнів підліткового віку на природу, які уміння й навички сформувати до яких видів екоцентричної діяльності залучити, щоб навчально-виховний процес став максимально ефективним.

Загалом у роботі було доведено що сучасним підліткам притаманний естетичний тип мотивації по відношенню до природи і це ставлення ними усвідомлюється глибоко і правильно було підтверджено в ході експериментального дослідження.

Отже, в результаті проведеного дослідження було виявлено, що досліджувані більше орієнтовані на естетичний тип мотивації при взаємодії з природою і менше на практичний та прагматичний тим взаємодії з природою. Тому з огляду на це досліджуваним потрібно звернути увагу та спрямувати всі свої сили на розвиток своєї готовності до практичної взаємодії з природою, виявляти готовність і прагнення отримувати, шукати і переробляти інформацію про об'єкти природи, в особливий "інформаційній сенситивності" до них.

Список використаних джерел

1. Дерябо С. Д. Экологическая педагогика и психология / С. Д. Дерябо, В. А. Ясвин. – Ростов-на-Дону, 1996. – 477 с.
2. Євдокимова Т. О. Розвиток екологічної свідомості підлітків / Т. О. Євдокимова // Сучасні проблеми науки та освіти : матеріали 7-ї міжнар. міждисциплінар. наук.-практ. конф., 25 черв. – 2 лип. 2006 р., м. Сімеїз. – Харків : Укр. Асоціація "Жінки в науці та освіті", Харків. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна, 2006. – С. 219.
3. Євдокимова Т. О. Структура екологічної свідомості / Т. О. Євдокимова // Проблеми загальної та педагогічної психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. С. Д. Максименка. – Київ : Логос, 2006. – Т. VIII, вип. 4. – С. 118–124.
4. Ясвин В. А. Психология отношения к природе / В. А. Ясвин. – М. : Смысл, 2000. – 456 с.

УДК 159. 9

ПСИХОЛОГО - ПЕДАГОГІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ У ВНЗ

Погуляєва Марта, студентка V курсу РДГУ

Керівник: Литвиненко С.А., доктор педагогічних наук, професор

В умовах сьогодення ефективність освітнього процесу у ВНЗ немислима без розвитку творчого потенціалу студентів. Усе це передбачає оволодіння майбутніми фахівцями необхідними навичками творчої діяльності, що втілюються у знаходженні нестереотипного вирішення поставлених завдань. Відтак, актуальність теми дослідження визначається необхідністю пошуку та створення оптимальних умов для розвитку творчих здібностей студентів.

Професійна підготовка у закладах вищої освіти має на меті підготувати висококваліфікованих фахівців, здатних інтегруватися в конкурентне професійне середовище та продовжувати професійний

Наукове видання

**Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства**

Випуск 12

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Підписано до друку 1.06.2018 р.
Формат 60x80/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 13,8. Тираж 150 прим.

вул. С. Бандери, 12, м. Рівне
Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету